

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

494.511-088

Hely

Idő

"1927"

Személy

Szerző:

Cím: [Pekár Gyula véleménye a Pesten beszélt magyar nyelvről]

Forrás:

Eti Ruvix

Bn
(Hely)

1927. 9. 3.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Pekár Gyula szerint „a főváros pesti része a multban sohse volt magyar és a legjassabb nemzeti nyelvnek az exponense“

Mondják, hogy aki ritkán szól: nagyot szól. Pekár Gyulát régen nem hallottuk, annál stentoribb hangon szólal meg most. Hogy súlyos mondanivalóinak szöcsövéül a Berettyóújfalun megjelenő Bihar című lapot választja, mely a homlokára irt I. évfolyamból ítélve még gyermekcipőben jár, az valóban nem egyéb, mint bizonyítéka Pekár Gyula régi és leküzdhetetlen szerénységének.

A Berettyóújfalun megjelenő Bihar első oldalán háromhasábos címmel közli Pekár Gyulának a főszerkesztőhöz intézett levelét. Mint a bevezető sorokból kiviláglik: Pekár Gyula felhívást kapott a lap főszerkesztőjétől, hogy vegyen részt egy irodalmi egyesület alakításában, melynek magvát Feilitzsch báró vetette el egy „főispáni pillantással a társadalmi munka jövőjébe.“ Pekár Gyula mindenekelőtt hazafias örömmel üdvözlö a főispáni szöveget. S a javaslatra, mely irodalmi kört óhajt létesíteni, rögtön annyit mond:

„Büles javaslat, melyre én nemcsak konzultatív, hanem imperatív igennel válaszolok.“

Sejthető mindjárt, hogy mennyire lelkesedik Pekár az ügyért. Az ő szájából konzultatív igennek is nagy a súlya. Hát még imperatív igennek. Mi, őszintén megvallva, nem is bírjuk felmérni a különbséget a kettő között. Imperatív igen s hozzá Pekár Gyula mint imperátor.

Közvetlenül imperatív igenje után a magyar nyelvről ad kurta, de annál meglepőbb tanulmányt. Mert kijelenti, hogy ezeréves fennállásunknak talán legerősebb és legtitkosabb faktora nemzeti nyelvünk, melyet ő szívesen szokott nevezni magyar páncélingnek. Vannak történelemtudósok, akik úgy vélik, hogy

Magyarország vezető rétegeiben hosszú évszázadokon keresztül a latin nyelv dominált és a magyar nyelv egyenjogúsítását csak későn és nehezen verkedte ki a hatalom kegyeltől mindig távolálló magyar polgárság.

Ennek ellenére: a magyarság mégis megvolt, mégis megmaradt, az ezer évnek igen hosszú és küzdelmes periódusán keresztül. De azt hisszük, hogy Pekár Gyula imperatív igenje után a történelemtudósok is revidálni fogják nézetüket és tanulmányaikból leszűrődött megállapításaikat.

Következik egy tömör kimutatás nyugati és keleti nagy országok nyelveiről, melyeket a dialektus ollója úgy széjjelszabdál, hogy német nem érti a németet, francia a franciát, spanyol a spanyolt. És konklúziója: hogy Magyarországon nem kellett külön irodalmi nyelvet fabrikálni, hanem magától nőtt az ki a magyar földből, a nép ajkáról. Szent igaz, hogy a Petőfiknek, Aranyok-

nak, csak a földhöz kellett lehajolniuk az új erőért. De Jókai felől már egy kis tévedésben van Pekár Gyula és

még nagyobb tévedésben van, amikor a nyelvújítók lelkes és el nem muló érdemi gárdájáról megfélekedezik, mikor csodálatos tájékozottságának súlylésztojében egyszerűben nyomukat vesztül.

Hogy a magyar paraszt beszéli a legbiztosabb és legszebb magyar nyelvet, abban igaz van. De hogy

bizonyítéknak kigazda államférfiaink parlamenti fellépéseit és szónoklatait kínálja,

mint „akiknek minden tudós előkészültség nélkül fenséges nemesen zengett ajkáról az irodalmi magyar nyelv“: azt egy kissé bizonytalanná teszik az emlékek, amelyek Kuna P. András és Csontos Imre államférfiúi felszólalásaihoz röppennek vissza a multba.

De hiszen mindez csak bevezetés. Mert a lényegre azután tér rá Pekár Gyula. S ez a lényeg így hangzik:

„Nos, e magyar páncélingen eddig nem volt szakadás...“

pardon, nem tudom említsem-e Budapestet? Fővárosunk pesti része, mely bolgár, izmaelita, rác, német kalmár keveredésekből alakult, a multban sohase volt magyar, csak épp száz esztendő óta magyarosodik, no meg utjabban a legjobban van kitéve a külföldről ideszivárgó legfenyegetőbb befolyásoknak, csoda-e, ha fővárosunk unikum a világ fővárosai között abban, hogy nem a legszebb, hanem épp

ellenkezőleg a legrosszabb, a legjassabb nemzeti nyelvnek az exponense! Ez a piaci nyelv, a vidéket magyartalanságukkal elárasztó pesti sajtó ellenére se tudja azt a vidéket elrontani.“

Ez, az eredetiben tizenhárom soros, zavaros körmondatot magában foglaló támadás Budapest ellen kikívánczozik a berettyóújfalui hetilap mérsékelt publicitásu hasábjairól és helyet kér, hogy megmutatkozzék az egész magyar polgárságnak. Szó szerint közzöltük, mint jellemzőjét annak a mentalitásnak, amelyben egyes politikusok még mindig élnek, nem tudva feledni az ellenforradalmi hangulátot.